

За даними, наведеними на економічних форумах – World Economic Forum; Global Competitiveness Report 2015-2016, серед найвпливовіших факторів, що перешкоджають веденню бізнесу в Україні, є доступ до фінансування сільськогосподарських підприємств (15,3%), корупція (14,0) та податкові правила (13,6%) [4]. Крім того, глибока політична та економічна криза, воєнні дії, нестабільна, непрогнозована та непрозора державна політика, незахищеність прав кредиторів та землевласників, неефективність реформ, пов'язаних із оподаткуванням і використанням землі, недостатнє фінансування сільського господарства та інші чинники об'єктивно не сприяють залученню зовнішнього фінансування. Як наслідок, надходження іноземних інвестицій у вітчизняний аграрний сектор також обмежене.

У структурі прямих іноземних інвестицій в економіку України інвестиції в сільське господарство з кожним роком зменшуються. Зокрема з 2010 по 2015 рік відбулося зниження їхньої частки відповідно від 1,7 до 1,3% [3]

У системі фінансової підтримки аграрного виробництва сільськогосподарських підприємств банківське кредитування забезпечує 25 – 26% фінансових ресурсів і посідає друге місце після внутрішнього самофінансування. За даними Національного банку України (НБУ), залишки кредитів на рахунках банків станом на кінець лютого 2016 року становили майже 842 млрд. грн (станом на кінець грудня 2015 року – 787,8 млрд. грн), з яких 40,6% – кредити, надані в національній валюті, 59,4% – в іноземній. З них лише 50,5 млрд. грн (6,0%) – кредитні кошти, надані підприємствам сільського, лісового та рибного господарств (станом на кінець грудня 2015 року – 48,4 млрд. грн, або 6,1%) [5].

Серед банків, які працюють на фінансовому ринку України, лише одиниці у нинішніх умовах продовжують фінансувати аграріїв, сільськогосподарські підприємства. Незважаючи на те, що банки мають ліквідні кошти, вони не поспішають спрямовувати їх у надто ризиковий аграрний сектор. Умови кредитування сільськогосподарських підприємств, які пропонують банки, роблять це джерело залучення ресурсів недоступним для більшості виробників сільськогосподарської продукції.

Банки прискіпливо ставляться до оцінки кредитоспроможності позичальників. Тож взагалі відсутнє кредитування сільськогосподарських підприємств без застави. Найкращою заставою для більшості банків є ліквідне майно. Проте в якості кредитної застави можуть використовуватися складські свідоцтва.

Наразі аграрії розглядають альтернативні варіанти поповнення обігових фондів. Тож як альтернативу банківському кредитуванню сільськогосподарських підприємств для забезпечення потреб у засобах захисту рослин, добрив і посівному матеріалі можуть застосовуватися авалування векселів, товарних ф'ючерсів та аграрних розписок.

Література

1. Аграрно-промисловий комплекс України – результати діяльності 2012 [Електронний ресурс]. - Режим доступу :<http://www.usra.com.ua>
2. Зятковський І.В. Фінансове забезпечення діяльності підприємств: Монографія. - Тернопіль. Економічна думка. - 2000. - 215 с.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. World Economic Forum; Global Competitiveness Report 2015-2016 [Електронний ресурс]. - Режим доступу <https://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2015-2016/competitiveness-rankings/>
5. Національний банк України [Електронний ресурс]. - Режим доступу :<http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
6. Сокириська І.Г. Діагностика фінансового забезпечення діяльності підприємства. // Фінанси України. - 2009, № 1. - С. 89-93.
7. Огляд економіки України [2012 р. - лют. 2013 р.] // Бюлетень Національного банку України. - 2013. - № 2. - С. 18-23.
8. Фінансові джерела інвестиційної діяльності підприємства АПК [Електронний ресурс]. - Режим доступу URL: http://www.rusnauka.com/28_PRNT_2009/Economics/53247.
9. Олійник Д.С. Фінансове забезпечення розвитку сільськогосподарського виробництва : Автореф. дис. - К., 2009. - 17 с.

УДК 336

Марьенков С., студент
Науковий керівник: Дахно О.М.,
старший викладач
Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОПОДАТКУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

З 2015 року в Україні запроваджено класичну європейську модель податку на прибуток, згідно з якою базовим показником для розрахунку об'єкта оподаткування є бухгалтерський фінансовий результат до оподаткування, який в подальшому коригується на різниці, визначені Податковим кодексом України.

Ця класична модель має ряд недоліків, серед яких: проблеми з накопиченням збитків; складні правила тонкої капіталізації процентів за запозиченнями; ведення окремого обліку податкової амортизації та сам факт розрахунку амортизації; агресивні схеми податкового планування, що використовуються крупними компаніями з метою уникнення оподаткування.

Статистика показує що, динаміка надходжень від податку на прибуток підприємств в останні роки поступово зменшується. значення цього податку у формуванні доходної частини бюджету країни постійно падає. Податок на прибуток підприємств, який розраховується як різниця між доходами та витратами (фінансовий результат), через його широку

дискретність в українських реаліях миттєво породжує корупцію. І це відбувається з прямими податками по всьому світу.

Недоліки перетворюють податок на прибуток підприємств в Україні на дієвий механізм фіскального тиску на сумлінних платників податку. Як наслідок, сутність податку наразі викривлена, він вже не є «справедливим» (один із принципів оподаткування, закріплених Податковим кодексом України), фіскальна ефективність податку на прибуток підприємств досить низка.

Необхідність зміни принципів оподаткування фінансових результатів визнаний багатьма фахівцями. Тим більш, що існує позитивний досвід Естонії, яка ще у 2000 році провела унікальну на той час у світі податкову реформу, відмовившись від класичної моделі оподаткування нарахованого бухгалтерського прибутку на користь моделі оподаткування прибутку, що розподіляється (виплачується) підприємством.

За 16 років з часу свого впровадження така модель продемонструвала свою високу ефективність у сучасних реаліях світової економіки. Естонія займає перше місце як в загальному рейтингу Індексу конкурентоспроможності податкових систем (International Tax Competitiveness Index), так і в частині оподаткування прибутку підприємств. Такий високий (максимальний) показник досягається завдяки чотирьом позитивним особливостям її податкової системи: по-перше, це 20% ставка корпоративного податку, який застосовується тільки до розподіленого прибутку підприємства; по-друге, це єдина 20% ставка податку на доходи фізичних осіб, яка не поширюється на доходи фізичних осіб у вигляді дивідендів; по-третє, податок на майно застосовується лише до вартості землі, тоді як вартість нерухомого майна або капіталу не оподатковується цим податком; вона має територіальну податкову систему, яка звільняє 100 відсотків іноземного прибутку, отриманого вітчизняними корпораціями, від внутрішнього оподаткування (з деякими обмеженнями).

Податок на прибуток підприємств в Естонії являє собою так званий податок на грошовий потік ('cash-flow tax'). Замість того, щоб вимагати від підприємств розрахунку оподаткованого доходу з використанням складних правил і графіків амортизації щороку, в Естонії податок на прибуток підприємств стягується тільки тоді, коли бізнес виплачує (розподіляє) прибуток своїм акціонерам (власникам). Такий податок не лише значно спрощує розрахунок оподаткованого прибутку, він також забезпечує додаткові переваги, в тому числі повне покриття витрат на капітальні інвестиції.

Використання такої моделі спрямована на встановлення простих і прозорих правил оподаткування, що дозволить: спростити адміністрування податку, зробивши розрахунок податку та правила звітування прогнозованими та простими; припинити практику незаконного встановлення показника податкового навантаження у вигляді відсотку від обороту платника податку; зменшити кількість податкових перевірок та пов'язаних із цим податкових спорів; підвищити ліквідність активів